

Składniki miłości a typy miłości

Components of love and types of love

Konstantinos Tsirigotis¹, Wojciech Gruszczyński², Marta Lewik-Tsirigotis³

¹Zakład Psychologii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, filia w Piotrkowie Trybunalskim

²Klinika Zaburzeń Nerwicznych Związanych ze Stresem Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

³Zakład Chemii Medycznej i Mikrobiologii Politechniki Wrocławskiej

Streszczenie

Wstęp. Miłość, zwłaszcza erotyczna, jest jednym z najważniejszych zdarzeń w życiu człowieka; jej przeżywanie przez każdego człowieka może być zróżnicowane, a na pewno uzależnione od cech osobowości i właściwości psychicznych.

Celem tej pracy było zbadanie związków między składnikami miłości a typami miłości przeżywanej przez młodych ludzi.

Materiał i metody. Badaniom poddana została populacja 687 osób uczących się lub studiujących (średnia wieku: 20,05); zastosowano „Skalę Intymności, Namietności i Zaangażowania” oraz „Skalę Postaw wobec Miłości”.

Wyniki. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wysokość poszczególnych składników tworzy pewną gradację z kształtem linii opadającej: największe jest nasilenie Intymności, a najmniejsze Zaangażowania. Spośród typów miłości najintensywniej przeżywany przez badaną populację typ miłości to Eros i Agape (Agape to połączenie Eros i Storge), najmniejsze zaś nasilenie ma Ludus i Pragma (Pragma to połączenie Storge i Ludus). Stwierdzono wiele istotnych statystycznie korelacji między składnikami a typami miłości, spośród których najsilniejsze to związki między Zaangażowaniem a Agape oraz między Namietnością a Erosiem.

Wnioski. Spośród składników miłości, największe jest nasilenie Intymności w badanej populacji, najmniejsze zaś Zaangażowania. Badana populacja najintensywniej przeżywa miłość typu Eros i Agape. Najsilniejsze związki występują między Zaangażowaniem a Agape oraz między Namietnością a Eros. Miłość typu Ludus ma negatywne korelacje ze składnikami miłości.

Słowa kluczowe: składniki miłości, typy miłości, młodzież

Seksuologia Polska 2011; 9 (2): 64–68

Abstract

Introduction. Love, especially the erotic love, is one of the most important events in a person's life; every person may experience it differently and surely dependent on her/his personality traits.

The aim of this work was to explore the relations between the elements and the types of love, experienced by young people.

Material and methods. The study population consisted of 687 studying young people (mean age: 20.05 years); the polish versions of the "Intimacy, Passion and Commitment Scale" and the "Love Attitudes Scale" were used.

Results. As an outcome of the conducted researches it was found that the height of the individual elements shapes a gradation in the form of a declining line: the largest intensity is of Intimacy and the smallest of Commitment. Amongst all the love types, the most intensively experienced by the study population is Eros and Agape (Agape is the connection of Eros and Storge), and the less intensively experienced is Ludus and Pragma (Pragma is the connection of Storge and Ludus). A number of statistically significant correlations was found between the elements and the types of love, amongst which the strongest relation was between Commitment and Agape and also between Passion and Eros.

Adres do korespondencji: dr Konstantinos Tsirigotis, Zakład Psychologii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Filia w Piotrkowie Trybunalskim, ul. Słowackiego 114–118, 97–300 Piotrków Trybunalski, tel.: (44) 732 74 00, w. 149 e-mail: psyche1@onet.eu; ewkom@poczta.onet.pl, Kostek@esculap.pl

Conclusions. Amongst the elements of love, the largest intensity in the study population is of Intimacy, and the smallest is of Commitment. Persons in the study population most intensively experience Eros and Agape. The strongest relations are between Commitment and Agape also between Passion and Eros. Ludus has negative correlations with the elements of love.

Key words: components of love, love types, youth

Polish Sexology 2011; 9 (2): 64–68

Wstęp

Wiadomo że miłość, zwłaszcza erotyczna, jest jednym z najważniejszych zdarzeń w życiu człowieka; jej przeżywanie przez każdego człowieka może być zróżnicowane, a na pewno uzależnione od cech osobowości i właściwości psychicznych.

Wiadomo też, że od pewnego czasu zjawisko miłości jest przedmiotem badań naukowców. W ramach „trójkątnej” teorii miłości (*Triangular Theory of Love*) Sternberga wyodrębnione zostały tak zwane składniki miłości, czyli Intymność, Namietność i Decyzja/Zaangażowanie lub Oddanie się [1–5]. W polskiej literaturze, w tej tematyce, poważny jest wkład Wojciszke [6–10]. Intymność obejmuje uczucia więzi, bliskości i przywiązania w relacjach miłosnych. Zawiera zatem w sobie te uczucia, które istotnie wzmagają doświadczenie ciepła w związku miłosnym. Namietność obejmuje popędy, które prowadzą do romansu, atrakcyjności fizycznej, współżycia seksualnego i związanym z nimi zjawisk w związkach miłosnych. Składnik ten zawiera w sobie te źródła motywacyjnego czy innej formy pobudzenia, które prowadzą do doświadczenia namietności w związku miłosnym. Decyzja/Zaangażowanie obejmuje, z jednej strony (krótkoterminowo) decyzję o tym, że kogoś się kocha, a z drugiej strony (długoterminowo), zaangażowanie w utrzymanie tej miłości. Te dwa aspekty składnika Decyzja/Zaangażowanie niekoniecznie idą w parze, czyli można zdecydować, że się kogoś pokocha bez zaangażowania długoterminowego w miłość lub można zaangażować się w związek bez przyznawania się, że się kocha tą drugą osobę w związku. Aczkolwiek te trzy składniki są rozdzielne, wzajemnie na siebie oddziałują [1–5].

Ważna dla rozważań w tej pracy jest typologia miłości, autorstwa Lee (najbardziej znana) [6–11]. W tej typologii wyróżnia się trzy podstawowe (archetypy) i trzy wtórne typy miłości. „Archetypy” to Eros, Ludus i Storge, pochodne zaś to: Pragma, Mania i Agape. Wszystkie nazwy (oprócz Ludus) jak widać wywodzą się z języka greckiego, ponieważ i koncepcja nawiązuje do tradycji helleńskiej.

Eros (*Epos*) to miłość namietna i romantyczna, Ludus to gra i zabawa, Storge (*Στοργη*) to łagodna i czuła miłość przyjacielska, Pragma (*Πραγμα*) to miłość praktyczna, kierująca się świadomym rozpoznanem zalet

i wad partnera (połączenie Storge i Ludus), Mania (*Μανια*) to prawie obsesyjne uzależnienie od partnera i własnego uczucia (połączenie Eros i Ludus), a Agape (*Αγαπη*) to pełna samopoświęcenia miłość altruistyczna (połączenie Eros i Storge).

Założywszy, że wielce prawdopodobnym jest, że każdy z typów obejmuje te same składniki w różnych konfiguracjach, ciekawym się wydaje zagadnienie związków między poszczególnymi składnikami a poszczególnymi typami miłości.

Celem tej pracy było zbadanie związków między składnikami miłości a typami miłości przeżywanej przez młodych ludzi.

Materiał i metody

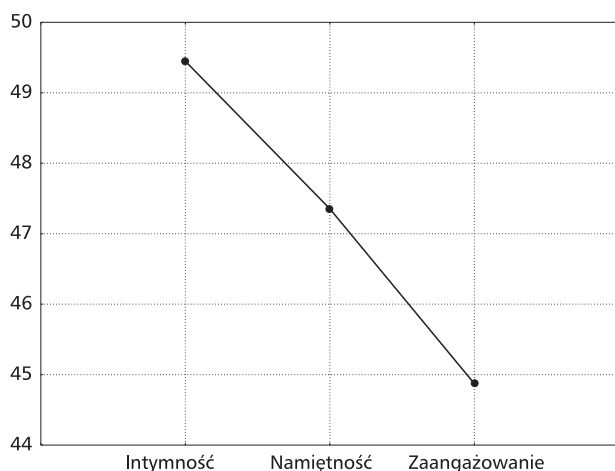
Badaniom poddano populację 687 młodych osób uczących się lub studiujących w wieku 16–24 lat (średnia wieku: 20,05 roku). Taka rozpiętość wieku wynika z faktu, że praca ta stanowi fragment szeroko zakrojonego, wielośrodkowego projektu badawczego.

Do osiągnięcia założonego celu wykorzystano dwa narzędzia badawcze. Do badania intensywności poszczególnych składników miłości zastosowano „Skalę Intymności, Namietności i Zaangażowania”. Za pomocą tej skali można zbadać trzy składniki miłości, czyli Intymność, Namietność i Zaangażowanie [1–10, 12]. Do badania zaś typów przeżywanej miłości zastosowano „Skalę Postaw wobec Miłości” [6–10, 13, 14]. Za pomocą tej skali można zbadać trzy „archetypy” miłości, czyli Eros, Ludus, i Storge oraz trzy wtórne typy, czyli Manię, Pragmę i Agape.

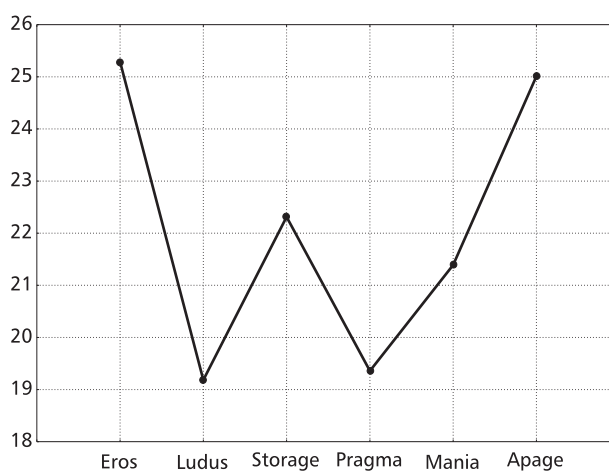
Uzyskane dane ilościowe poddano statystycznej obróbce za pomocą pakietu statystycznego *Statistica PL 8.0 for Windows* [15]. Ze względu na rozkład zmiennych (odbiegający od normalnego) zastosowano nieparametryczny współczynnik korelacji τ Kendalla. Wartości były przedstawione jako średnie $\pm$ odchylenie standardowe; $p \geq 0,05$ uznano za statystycznie istotne.

Wyniki i ich omówienie

Wyniki badań nad intensywnością składników przeżywanej miłości obrazuje rycina 1 i tabela 1. Widać wyraźnie, że wysokość poszczególnych

Rycina 1. Nasilenie składników przeżywanej przez badaną populację miłości

Rycina 2. Nasilenie typów przeżywanej przez badaną populację miłości

Tabela 1. Składniki miłości w badanej populacji

Składnik miłości	Średnia	Odch. St.
Intymność	49,449	7,548
Namiętność	47,353	8,037
Zaangażowanie	44,872	9,088

składników tworzy pewna gradacja z kształtem linii opadającej: największe jest nasilenie Intymności, a najmniejsze-Zaangażowania. Można założyć, że wyniki w skali Zaangażowania były takie niskie, ponieważ badana populacja składała się głównie z młodych ludzi, zatem i związki były związkami młodzieńczymi, jeszcze niesformalizowanymi i dlatego być może większa jest tu rola bliskości psychofizycznej i uniesień miłosnych (emocjonalnych, psychologicznych i fizycznych) niż decyzje o związku i jego losach. Twierdzenie to pozostaje w zgodzie ze stwierdzeniem Sternberga [4], że składniki te nie muszą występować zawsze razem, zwłaszcza Decyzja i Zaangażowanie; poza tym analogiczna jest wymowa wyników innych badań, w których stwierdzono, że Zaangażowanie było wyższe w przypadku „poważniejszych” związków, jak na przykład małżeństwo [12]. Przyglądając się „miłosnemu profilowi” badanej populacji i posługując się terminologią Sternberga [1–5], można stwierdzić, że występuje w niej tak zwane Lubienie (*Liking*; przewaga Intymności); oczywiście to pewne uproszczenie, ponieważ oryginalna koncepcja zakłada konfigurację obecności/nieobecności danego składnika, a nie względną przewagę któregoś z nich.

Wyniki badań nad typami przeżywanej miłości przedstawiono na rycinie 2 i w tabeli 2. Z tych danych wynika, że najintensywniej przeżywany przez badaną

Tabela 2. Typy przeżywanej miłości w badanej populacji

Typ miłości	Średnia	Odch. St.
Eros	25,288	4,618
Ludus	19,184	5,478
Storge	22,312	4,294
Pragma	19,357	4,874
Mania	21,391	5,074
Agape	25,001	4,797

populację typ miłości to Eros i Agape (Agape to połączenie Eros i Storge), najmniejsze zaś nasilenie ma Ludus i Pragma (Pragma to połączenie Storge i Ludus). Eros to o miłość namiętna i romantyczna oraz silny pociąg fizyczny, poniekąd charakterystyczny dla młodych ludzi. Ciekawym, a zarazem optymistycznym jest stwierdzenie, że równie silnie młodzi ludzie odczuwają miłość typu Agape, czyli altruistyczną, a zatem nie tylko zmysłowość czy uniesienia miłosne (psychiczne i cielesne) są dla nich ważne, lecz również dobro partnera i jego szczęście (tak w wymiarze psychicznym, duchowym jak i cielesnym).

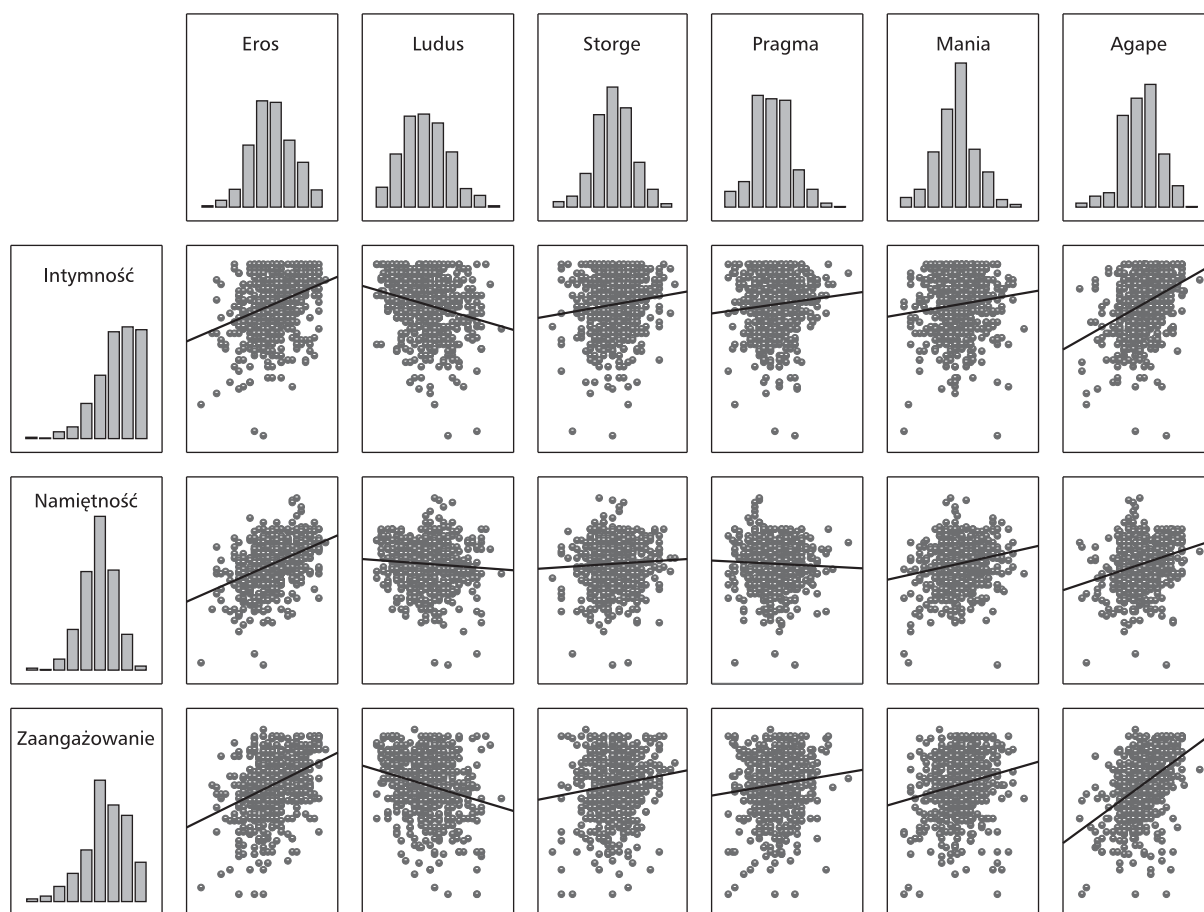
W tabeli 3 i na rycinie 3 przedstawiono dane dotyczące związków między poszczególnymi składnikami a poszczególnymi typami miłości w badanej populacji. Jak widać poszczególne badane zmienne pozostają ze sobą w relacjach, a wiele jest współczynników korelacji istotnych statystycznie o różnej sile związku. Podobne były wyniki badań innych autorów [6–10, 14, 16], z tą różnicą, że w naszych badaniach uzyskano więcej korelacji między ziemnymi.

Na uwagę zasługuje fakt, że miłość typu Ludus ma korelacje ujemne (w tym jedną nieistotną statystycznie) ze wszystkimi składnikami miłości; ozna-

Tabela 3. Związki między składnikami a typami miłości w badanej populacji

Zmienne	Eros	Ludus	Storge	Pragma	Mania	Agape
Intymność	0,329 P: 0,000	-0,237 P: 0,001	0,124 P: 0,002	0,094 P: 0,02	0,119 P: 0,003	0,362 P: 0,000
Namiętność	0,416 P < 0,0000	-0,0742 NS	-0,0564 NS	-0,042 NS	0,190 P: 0,000	0,261 P < 0,0000
Zaangażowanie	0,359 P < 0,0000	-0,231 P < 0,0000	0,132 P: 0,001	0,108 P: 0,008	0,189 P < 0,0000	0,443 P < 0,0000

NS — nieistotne statystycznie

Rycina 3. Macierzowy wykres rozrzutu wszystkich zmiennych, ilustrujący związki między nimi

cząłoby to, że ludyczne traktowanie miłości nie sprzyja ani bliskości, ani zaangażowaniu, ani nawet namiętności.

Intymność i Zaangażowanie korelują dodatnio i istotnie statystycznie ze wszystkimi typami miłości, natomiast Namiętność z Eros, Manią i Agape.

Najsilniejsze z kolei związki występują między Zaangażowaniem a Agape oraz między Namiętnością a Eros.

Intymność, jak już wspomniano, ma istotne statystycznie korelacje ze wszystkimi typami miłości, a najsilniejszy związek ma z miłością typu Agape; za-

tem uczucie bliskości i przywiązania wiąże się z miłością altruistyczną i pragnieniem dobra partnera.

Namiętność nie koreluje istotnie ze wszystkimi typami miłości, a najsilniejszy związek ma z miłością typu Eros. Jest to związek spodziewany, logiczny i zrozumiały: namiętność, czyli silne emocje z komponentą fizjologiczną, jest związana z miłością namiętną i romantyczną — z fascynacją partnerem i pociąganiem fizycznym.

Zaangażowanie koreluje istotnie ze wszystkimi typami miłości, a najsilniejszy związek ma z miłością typu Agape; zresztą związek między Zaangażowaniem a Agape jest najsilniejszy spośród korelacji

stwierdzonych w ramach tej pracy. Zatem decyzja o losach związku miłosnego jest ściśle związana z pragnieniem dobra i szczęścia partnera.

Wnioski

1. Spośród składników miłości, największe jest nasilenie Intymności w badanej populacji, najmniejsze zaś Zaangażowania.
2. Badana populacja najintensywniej przeżywa miłość typu Eros i Agape.
3. Najsilniejsze związki występują między Zaangażowaniem a Agape oraz między Namiętnością a Eros.
4. Miłość typu Ludus ma negatywne korelacje ze składnikami miłości.

Piśmiennictwo

1. Sternberg R.J. A triangular theory of love. *Psychological Review* 1986; 93 (2): 119–135.

2. Sternberg R.J. *The triangle of love: Intimacy, Passion, Commitment*. New York Basic Book 1988.
3. Sternberg, R.J. Triangulating love. W: Sternberg R.J., Barnes M.L. (red.). *The psychology of love*. New Haven, CT: Yale University Press 1988: 119–138.
4. Sternberg R.J. Construct validation of a triangular love scale, *European Journal of Social Psychology* 1997; 27: 313–335.
5. Sternberg R.J. *Cupid's arrow: the course of love through time*. Cambridge University Press 1998.
6. Wojciszke B. Dynamika miłości. *Przegląd Psychologiczny* 1989; XXXII: 711–728.
7. Wojciszke B. *Psychologia miłości*. GWP, Gdańsk 1994.
8. Wojciszke B. *Psychologia miłości*. GWP, Gdańsk 2000.
9. Wojciszke B. *Psychologia miłości*. GWP, Gdańsk 2003.
10. Wojciszke B. *Psychologia miłości*. GWP, Gdańsk 2009.
11. Lee J.A. *The colors of love: An exploration of the ways of loving*. New Press, Don Mills 1973.
12. Acker M., Davis M.H. Intimacy, passion and commitment in adult romantic relationships: A test of the triangular theory of love. *Journal of Social and Personal Relationships* 1992; 9: 21–50.
13. Hendrick C., Hendrick S.S. A theory and method of love. *Journal of Personality and Social Psychology* 1986; 50 (2): 392–402.
14. Hendrick C., Hendrick S.S. Research on love: Does it measure up? *Journal of Personality and Social Psychology* 1989; 56 (5): 784–794.
15. StatSoft Polska. *Statistica PL*. Kraków 2007.
16. Davis K.E., Latty-Mann H. Love styles and relationship quality: A contribution to validation. *Journal of Social and Personal Relationships* 1987; 4: 409–428.